

ק"א ק"ס 1809.6681/1411

בטחון סוציאלי ומדיניות רווחה
הצעה לפתרון בחינה מועד א תשס"ח

1. שאלה ראשונה – עד 30% כל אחת מהנקודות המוזכרות: 5 נקודות.

- א. גמלת הבטחת הכנסה שייכת לחלק הלא גבייתי של הבטחון הסוציאלי ומוענקת מטעמי העדר אמצעים לקיום מינימלי. ההתמקדות בצורך בסיסי ולקיום מינימלי מתאימה למודל הליברלי. מודל שהצורך בו מוגדר באופן צר,
- ב. במודל הליברלי הבטחון הסוציאלי הופך לשירי והוא פועל על קצבאות נמוכות שפועלות כתמריץ לעבוד.
- ג. המודל הליברלי מעודד קיומה של סטיגמה שמטרתה הימנעות הישענות על מערכת הרווחה.
- ד. המודל השמרני מציע אפשרות של האם להישאר בבית ולא לעבוד ועדיין יכולת לשמר את הרמה הכלכלית.
- ה. המודל הסוציאלי דמוקרטי כתוכנית דה קומדיפיקציה, פועל כתוכנית רווחה אוניברסלית ומשך הינו אינטרס של מעמד הביניים. המודל מושתת על טיעונים מקרו כלכליים ועקרון השוויון עומד במרכזו כרשת בטחון (ג'ון רולס).
- ו. הנשים עברו שינויים מגדריים במדיניות הרווחה במרוצת השנים ונעו בין המודלים השונים. דיון בתפקיד הנשים בתא המשפחתי ובשוק העבודה.
- ז. התפתחות של מושג "אם חד הורית" – מעבר למודל ליברלי ממודל שמרני וחשיבות היציאה לעבודה, השתלבות נשים בשוק העבודה וקידום. בשנים האחרונות חל צמצום של המושג "חד הורית" (שינוי חוק משפחות חד הוריות בעקבות תוכנית ויסקונסין).
- ח. התא החד הורי כחלק מהמודל הליברלי דמוקרטי – האשה כמפרנסת התא המשפחתי.

2. שאלה שנייה – עד 20% כל אחת מהנקודות המוזכרות: 5 נקודות.

- א. התפתחות מדיניות רווחה לוותה בהתפרקות התא המשפחתי המסורתי.
- ב. מעבר מ familization ל - De - familization. הליך שהתהפך במאה ה-21.
- ג. התמקדות בצורך ובמטרות.
- ד. ההליך יוצר בעצם תמריץ שלילי – לא כדאי ליחיד לאבד את הזכאות אם יוצרים תא משפחתי.
- ה. King v. Smith הבחנה בין חברות אינטימית לבין ניהול בית משותף.
- ו. מדיניות של "גבר בבית".
- ז. פס"ד קונטרס – "דוקטרינת הזכויות המותנית" - חובת ההגינות ותום הלב היא תנאי להקמת זכות לתובע זכות סוציאלית.

3. שאלה שלישית – עד 30% כל אחת מהנקודות המוזכרות: 5 נקודות.
הקפדה שיהיה לפחות את הטיעון המרכזי (או שניים) בעד ונגד

- א. המערך הסלקטיבי הינו דגם שרירותי ומפלה המאלץ אנשים נזקקים להוכיח את הנזקקות שלהם.
- ב. כאמירה כללית - המעבר ממערך אוניברסלי למערך סלקטיבי מלווה בקיצוץ כללי למדינה מול מיקוד באוכלוסיות מסוימות.
- ג. המערך הסלקטיבי מביא לפגיעה בפרטיות.
- ד. מערך סלקטיבי מצמצם את מספר הזכאים וצמצום זכויותיהם (עקרון הביטחון הסוציאלי הופך למדיניות צדקה במקום צדק).

- ה. מערך אוניברסלי אינו קשור להתנהגות מסויימת ומונע תחושת אי שיוך. המערך האוניברסלי מונע הבחנה על בסיס מעמד חברתי / הכנסה.
- ו. המערך האוניברסלי מונע מלכודת של תלות.
- ז. במערך האוניברסלי אין צורך בתגיות (עני/ חד הורי/ מובטל) מול המערך הסלקטיבי שלא רק ששם תג אלא גם מעביר מאחד לשני.
- ח. סלקטיביות דוחפת אנשים להסתיר מידע כדי לשמר הכנסה.
- ט. המערך האוניברסלי הוא חסכוני ואפקטיבי. שכן מערך סלקטיבי גורר צורך בביקורת ועל כן לעלויות עסקה גבוהות.
- י. מערך סלקטיבי גורם למלכודת של עוני ותמריץ שלילי להתנהגות שרוצים למנוע.
- כ. מערך סלקטיבי מושפע משיקולים פוליטיים זרים.

4. שאלה רביעית – עד 20%. כל אחת מהנקודות המוזכרות: 5 נקודות.

- א. "עקרון ההדדיות" – איזון בין זכות חזקה לבין הצורך להוכיח את הזכאות לה – ה"מחיר" לזכות. מומלץ שימוש בפס"ד מטה הרוב כחלק מהניתוח.
- ב. אפשרויות התניה של זכות סוציאלית.
- ג. הסבר כללי על מקומן של זכויות חברתיות וכלכליות והזכות לביטחון סוציאלי.
- ד. ההשלכה של החדירה לפרטיות (גם כחלק ממערך סלקטיבי).
- ה. חיזוק סטיגמות ודיכוטומיה חברתית.
- ו. הכשל בתוכנית מרווחה לעבודה כולאת בעצם את אזרחיה בין כללי הזכאות לזכויות סוציאליות לבין שכר עבודה נמוך.